

CICLE DE CINEMA
22 maig - 1 juny 2018
als Cinemes Girona

Cinema i ruptures del 68

REVOLUCIÓ, je t'aime



Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Ajuntament de
Barcelona



Cinema i ruptures del 68

REVOLUCIÓ, je t'aime

CICLE DE CINEMA
22 maig - 1 juny 2018
als Cinemes Girona

Presentació

El 1968 serà recordat com un any de revoltes globals. El Maig francès, les vagues del Consejo Nacional de Huelga i la matança de Tlatelolco a Mèxic, la Primavera de Praga, les protestes contra la guerra del Vietnam, el moviment pels drets civils i els Black Panthers als Estats Units, l'assassinat de Martin Luther King a Memphis, el primer Cordobazo a l'Argentina, el triomf electoral de Salvador Allende a Xile o el combat antifranquista a Catalunya i Espanya; escenaris, tots ells, de ruptura i emergència d'una ciutadania inconformista, disposada i capaç d'inventar noves formes d'autorepresentació, tant des de l'art com des de la política. Avui, mig segle després, recuperem algunes de les pel·lícules que, arreu del continent europeu i americà, i des de la singularitat de cada territori, van acompanyar els desordres i les transformacions socials, polítiques i culturals produïdes a finals de la dècada dels seixanta i principis dels setanta. De quina manera el cinema va ser actor de la revolta? Com hauria contribuït a la memòria viva de les lluites populars? Què va suposar per al pensament i la representació de les lluites presents? Poden ser els films, avui com ahir, elements de contrainformació? Com fem cinema políticament?

A partir de ficcions i de documentals, d'entrevistes, d'assajos filmics i de peces experimentals, fent un èmfasi especial a les obres perdudes, recuperades, oblidades o mai mostrades a casa nostra, *Revolució, je t'aime* ens situa davant d'aquestes preguntes tot explorant l'imaginari creat al voltant del 68. *Comunicados del Consejo Nacional de Huelga* (Centro Universitario de Estudios Cinematográficos de la UNAM) ens ensenya les sinergies establertes entre els estudiants i els cineastes, tal com s'haurien produït també entre aquests darrers i el moviment obrer gràcies al Grup Medvedkine a Sochaux i Besançon. Altres films busquen una mirada més personal d'alguns dels moments clau del 68 –com el treball que planteja Pierre Clémenti a partir dels successos del Maig Francès a *La révolution n'est qu'un début. Continuons le combat*– o al voltant de la veu del testimoni, com el que recull Loïc Magneron el 24 de maig a la nit a París, o la cubana Sara Gómez a *En la otra isla* deu anys després del triomf de la revolució. El cinema militant i de guerrilla hi és present amb films com *Contestação*, del brasiler João Silvério Trevisan, *Historia de un documento*, del mexicà Óscar Menéndez, o la sessió titulada “Filmar és delictes”, que dedicarem íntegrament al cinema clandestí durant els darrers temps del franquisme. En la configuració d'aquest imaginari, no oblidarem la importància de referències de la cinematografia llatinoamericana com *La hora de los hornos* (Fernando E. Solanas, Octavio Getino) i *El coraje del pueblo* (Jorge Sanjinés), o peces de grans ressons surrealistes com les que es produeixen a Praga després de la invasió de la Unió Soviètica. El programa es tancarà amb la projecció de *No Intenso Agora* (João Moreira Salles, 2017), que s'estrenarà per primer cop

a Catalunya, i que proposa una mirada personal des del present, articulant els arxius familiars amb alguns dels metratges que componen l'univers filmic de l'època.

Les obres que integren el programa proposen una crítica radical a la representació, qüestionen els cànons narratius, els sistemes de producció i exhibició i redefeixen aliances entre avantguardes estètiques i polítiques explorant noves instàncies que inclouen la veu dels sectors subalterns. Ruptura i experimentació, creació col·lectiva i hibridació de llenguatges, estan a l'ordre del dia i han establert les bases del cinema actual més trencador. Reprenent un dels eslògans populars del Maig francès, *Revolució, je t'aime* no vol ser la reivindicació nostàlgica d'un període ja clos de la nostra història en el seu cinquantè aniversari. Tampoc un homenatge pacificador que n'oculti la vertadera realitat de violència, conflicte, èxits i fracassos. L'interès ve de veure i repensar la radicalitat d'aquells gestos i vincular-los als temps actuals. *Maig del 68. Inici d'una lluita prolongada*, deia un altre dels lemes francesos; es tractarà, doncs, de polititzar el present a la llum del llegat d'aquells anys convulsos.

El programa s'inaugurarà a La Model i s'estendrà al llarg de dotze sessions als Cinemes Girona. S'hi presentarà una àmplia selecció de pel·lícules, la majoria inèdites a Barcelona, de la mà de convidats i convidades que ens ajudaran a configurar el retrat d'aquesta dècada convulsa i complexa, marcada, en el terreny artístic, per una energia creativa sense precedents.

Programa



Dimarts, 22 de maig, 20.00 h
INAUGURACIÓ



AIDEZ L'ESPAGNE de Pere Portabella, Catalunya, 1969, S/D, color – b/n, 5'

PREMIOS NACIONALES de Pere Portabella, Catalunya, 1969, VE, color, 5'

MIRÓ L'ALTRE de Pere Portabella, Catalunya, 1969, S/D, color – b/n, 15'

POETES CATALANS de Pere Portabella, Catalunya, 1970, VOSE, b/n, 26'

- Amb la presència de **Pere Portabella**

Conjugant experimentació formal i compromís polític, l'obra de Pere Portabella és fonamental per entendre les ruptures del cinema a casa nostra. També és un lloc de trobada i col·laboracions de figures de l'art i la cultura catalanes: Joan Miró, Joan Brossa, Carles Santos, Pere Quart, Salvador Espriu, Francesc Vallverdú i Gabriel Ferrater acompanyaran el cineasta en aquesta sessió inaugural del programa.

L'any 1969 el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya presenta l'exposició "Miró l'altre" en resposta a la mostra oficialista organitzada pel govern franquista. Portabella hi participa amb dos curtmetratges: *Aidez l'Espagne* combina imatges d'arxiu de la Guerra Civil amb gravats del pintor; *Miró l'altre* documenta el procés d'elaboració i posterior destrucció d'un mural de l'artista sobre els vidres de la planta baixa del COAC, amb la complicitat de Miró i la música de Carles Santos. Totes dues generarien controvèrsia, la primera per les seves referències a la Guerra Civil i la segona per atemptar contra la idea de l'obra acabada i els valors mercantils i perennes de l'art. Un gest violent i transgressor.

Aquell mateix any, *Premios nacionales* dirigia una mirada crítica a la cultura institucional a través d'un recorregut pel soterrani de la Biblioteca Nacional i en el qual se'ns mostren, emmagatzemades, les teles condecorades amb el Premio Nacional de Pintura entre el 1941 i el 1969. Per acabar, a *Poetes catalans* Portabella filma clandestinament el Primer Festival Popular de Poesia Catalana, conegut com a *Price dels poetes*, organitzat el 25 de maig de 1970 en solidaritat amb els presos polítics amb el lema "La poesia entre el poble".

El diàleg experimental entre cinema, pintura i poesia traça un retrat cultural de l'Espanya del tardofranquisme.

Dimecres, 23 de maig, 20.00 h
¡QUE VIVAN LOS ESTUDIANTES!
(Que visquin els estudiants!)



CONTESTAÇÃO de João Silvério Trevisan, Brasil, 1969, S/D, b/n, 15'

ME GUSTAN LOS ESTUDIANTES de Mario Handler, Uruguai, 1968, VE, b/n, 6'

ACTUA 1 de Philippe Garrel, França, 1968, VOSE, b/n, 6'

ENTREVISTAS MAYO 1968 d'Alfredo Joskowicz, Mèxic, 1968, VE, b/n, 39'

COMUNICADOS DEL CONSEJO NACIONAL DE HUELGA de CUEC - Centro Universitario de Estudios Cinematográficos de la UNAM, Mèxic, 1968, VE, b/n, 20'

• Presenten la sessió **Carles Feixa**, professor d'antropologia a la UPF i **Miguel Errazu**, investigador postdoctoral a l'Instituto de Investigaciones Estéticas de la UNAM.

“Que vivan los estudiantes, jardín de nuestra alegría. Son aves que no se asustan de animal ni policía.” La veu de l'argentina Mercedes Sosa ressona amb força en les imatges que formen aquesta sessió, dedicada a les lluites de la resistència i la revolta persistent que el moviment estudiantil va protagonitzar durant el 1968. A l'Uruguai, a França, al Brasil i a Mèxic els estudiants defensarien que si hi som, és per canviar les coses, i sobretot per exigir el que llegim al final de *Contestação*: “Hem d'atrevir-nos a pensar, a parlar, a actuar, a ser temeraris i no deixar-nos intimidar per les autoritats.” El film de Joao Silvério Trevisan, produït en la clandestinitat, mostra la revolta global del 68 i, per fer-ho ens introdueix, a partir d'un collage de gran radicalitat formal, als enfrontaments que els joves van liderar durant la dictadura militar del Brasil. A *Me gustan los estudiantes*, l'esperit subversiu emergeix des del contrapunt que Mario Handler proposa entre les manifestacions dels estudiants, la repressió policial i la trobada dels caps d'Estat a Punta del Este. *Actua 1*, el film perdut que Philippe Garrel va realitzar quan encara era estudiant, exclama la llibertat amb gran força estètica i culminant amb un llarg tràveling que només es pot dirigir a l'esquerra. L'última part de la sessió està dedicada al moviment estudiantil de la UNAM. *Entrevistas Mayo 1968* és un document de gran valor antropològic, fins avui desconegut a casa nostra, i en el qual el periodista Alfredo Joskowicz pregunta als estudiants quin ha de ser el seu poder de decisió a la universitat i si la violència ha de contribuir al canvi. Pocs mesos després d'aquelles entrevistes, els mateixos estudiants encapçalarien les manifestacions als carrers de la Ciutat de Mèxic, i així ho recolliria *Comunicados del Consejo Nacional de Huelga*.

Actua 1, Philippe Garrel, (1968)

Dijous, 24 de maig, 20.00 h
LE FOND DE L'AIR EST ROUGE
(El fons de l'aire és roig)



FILM TRACT N. 1968 de Gérard Fromanger i Jean-Luc Godard, França, 1968, S/D, color, 2,5'

CINÉTRACT N.19 anònim, França, 1968, S/D, b/n, 2,5'

MAI 68, LA BELLE OUVRAGE de Jean-Louis Magneron, França, 1968, VOSE, b/n, 52'

LA RÉVOLUTION N'EST QU'UN DÉBUT. CONTINUONS LE COMBAT de Pierre Clémenti, França, 1968, S/D, color, 22'

• Amb la presència de **Balthazar Clémenti**, fill del cineasta Pierre Clémenti.

El record del 1968 no hauria estat el mateix sense el Maig Francès i els successos transcorreguts el 24 de maig a la matinada a París. Avui, que fa exactament 50 anys d'aquells esdeveniments de confrontació entre les càrregues policials i les barricades aixecades per estudiants i obrers al Quartier Latin, projectem el testimoni que va recollir Jean-Louis Magneron titulat *Repression*. El 1998, el fill del cineasta, Loïc Magneron, remuntava les sis hores d'entrevistes que va filmar el seu pare per mostrar al públic *Mai 68, la belle ouvrage*, un film on la paraula pren el lloc de les imatges amb una intensitat i un magnetisme excepcionals. La versió curta del film forma part d'aquest programa, juntament amb *La révolution n'est qu'un début. Continuons le combat*, del conegut actor Pierre Clémenti; una obra irreverent, carregada de lirisme i llibertat creadora, un elogi a l'espontaneïtat artística que arrenca com un diari del realitzador a partir dels moments emesos per la televisió la mateixa nit del 24 de maig. El cinema com a testimoni del present de la revolta, i la revolta com a força creadora i transformadora de formes fílmiques; els dos films que integren aquesta sessió són la clau per entendre els vincles entre el cinema i el Maig Francès. Dues peces que s'obren des de la bandera francesa i, en concret, des del vermell de la sang i el roig de les esquerres del *Cinétract 1968*, de Gerard Fromanger i Jean-Luc Godard.

Mai 68, la belle ouvrage, Jean-Luc Magneron (1968) © Loïc Magneron - Wide Management

Divendres, 25 de maig, 20.00 h
US PARLEM DE... LA REVOLUCIÓ.
XILE, CUBA, EL BRASIL.



ON VOUS PARLE DU CHILI. CE QUE DISAIT ALLENDE
de Chris Marker, França i Xile, 1973, VOSE, color, 16'

ON VOUS PARLE DU BRÉSIL: TORTURES de Chris
Marker, 1969, França i Xile, VOSE, color, 24'

EN LA OTRA ISLA de Sara Gómez, Cuba, 1968, VE,
b/n, 41' (Programa subjecte a possibles modificacions)

• Presenten la sessió els especialistes en temes de joventut
Óscar Aguilera (Universitat de Xile) i **Silvia Borelli**
(Pontifícia Universidade Católica de São Paulo)

Un focus sobre tres països del continent americà entre el 1968 i el 1973, tres moments i contextos diferents de la lluita revolucionària: l'esperança generada per la victòria del Front Popular a Xile, la brutalitat de la repressió estatal al Brasil i la construcció d'una nova societat cubana deu anys després del triomf castrista.

On vous parle de... (Us parlem de...), és un projecte televisiu de "contrainformació" engegat pel col·lectiu SLON en la immediatesa del Maig francès. Per a l'episodi dedicat a Xile, Chris Marker recupera fragments d'una entrevista filmada entre el filòsof francès Régis Debray i Salvador Allende sobre el projecte de transició democràtica cap al socialisme. Al Brasil, en canvi, el cineasta decideix recollir el testimoni de les pràctiques de tortura i les condicions de detenció experimentades per un grup d'expresoners polítics exiliats a Cuba. Sense que tingui relació amb el projecte anterior, és finalment en aquest darrer país on Sara Gómez enregistra el relat dels joves de l'Illa de Pinos, als quals cal reeducar, "rescatar" per a la revolució. Sense caure en l'optimisme càndid ni un triomfalisme ingenu, la directora de l'ICAIC (Instituto Cubano del Arte e Industria Cinematográficos) retrata la complexitat i els problemes d'una societat que transita entre l'herència del passat i els valors del *hombre nuevo* guevarista.

On vous parle du Chili. Ce que disait Allende, Chris Marker (1973)

Dissabte, 26 de maig, 18.00 h
ENRERE EL REALISME SOCIALISTA, VISCA
EL SURREALISME! IMATGES DE PRAGA



ZAHRADA, de Jan Švankmajer,
Txecoslovàquia, 1968, VOSE, b/n, 17'
SEDMIKRÁSKY de Věra Chytilová,
Txecoslovàquia, 1966, VOSE, color, 74'

El curt període reformista i de liberalització política de Txecoslovàquia, conegut com la *Primavera de Praga*, s'acabava el 21 d'agost de 1968 amb l'entrada dels tancs de la Unió Soviètica i l'ocupació del país per part de mig milió de militars. Davant el malestar del poble txec, que reclamava la descentralització econòmica i una democratització que permetés l'aixecament de les restriccions sobre els mitjans i la llibertat d'expressió, el cinema txec no va trigar a alçar la veu. Una nova fornada de cineastes, com Jan Němec, Věra Chytilová, Jan Švankmajer, Jiří Menzel, Jaromil Jireš o Evald Schorm, manifesten amb claredat la impossibilitat de separar l'inconformisme polític i social de l'exploració i la subversió de les convencions narratives i formals. Al contrari de la majoria de moviments artístics, que s'aferren al realisme i al cinema de guerrilla, el cinema txec destacaria per abordar la problemàtica del seu país des de la ficció i el surrealisme en particular. *Zahrada* (*El jardí*), de Jan Švankmajer, obre la sessió plantejant el viatge des d'un realisme aparent a un estranyament que, semblant al de *El ángel exterminador*, de Luis Buñuel, planteja una crítica ambigua al poder, des de l'alienació i la col·laboració entre els individus, fins a la impotència, la fatiga i la resistència. *Sedmikrásky* (*Les margarides*) és un film amb una marcada provocació narrativa, sense pèls a la llengua i amb la destrucció com a principi creador mitjançant un anarquisme formal sense precedents. L'obra mestra de la cineasta Věra Chytilová no trigaria a ser censurada per les autoritats comunistes i aviat es consideraria el preludi de la nova generació txeca.

Dissabte, 26 de maig, 20.00 h
LA HORA DE LOS HORNOS



LA HORA DE LOS HORNOS (PARTE I)

d'Octavio Getino i Fernando E. Solanas, 1968, VE, b/n, 95')

- Presenta la sessió **Santiago Fillol** (professor de Comunicació Audiovisual a la UPF i membre del grup de recerca CINEMA).

“Vam acordar realitzar un film documental que descrivís críticament la situació que vivia l'Argentina; intentant amb això aportar també –més enllà del seu caràcter testimonial i de denúncia– un tractament innovador en matèria d'estructura i narrativa fílmica. Ja no es tractava només de recórrer a imatges testimonials per denunciar una situació social, sinó d'inscriure també en la pel·lícula els protagonistes del canvi (militants sindicals, dels barris, estudiantils, intel·lectuals, polítics, etcètera) amb la finalitat d'obrir un diàleg participatiu amb els actors-espectadors. Cinema de militants per a militants, en particular les noves generacions.” (O. Getino, “Algunos apuntes sobre la experiencia de *La hora de los hornos*”, *Caras y Caretas*, 2011).

El mes de maig del 1968, a Roma, Fernando Solanas i Octavio Getino enllesteixen *La hora de los hornos*, un projecte monumental de més de quatre hores de durada que fusiona avantguarda estètica i agitació política. Produïda i exhibida clandestinament, la pel·lícula està pensada com un “film-acte”, una estructura oberta amb la qual interactuen els espectadors i que interrompen quan cal per donar lloc al debat. D'aquesta manera, l'obra pretén incidir directament en la lluita per l'alliberament nacional construint les condicions necessàries per al sorgiment d'un procés revolucionari. Una de les referències més influents del cinema militant arreu.

Diumenge, 27 de maig, 18.00 h
EL CORAJE DEL PUEBLO



EL CORAJE DEL PUEBLO de Jorge Sanjinés,
Bolivia, 1971, VOSF, color, 90'

Relat de la massacre de la nit de Sant Joan a Bolívia el 1967, perpetrada per les forces repressores de Barrientos amb el pretext de sufocar el moviment sindical subversiu vinculat a la guerrilla del Che Guevara.

Per respondre a una de les màximes preocupacions del cinema polític de l'època –donar veu als subalterns–, Jorge Sanjinés es desvincula de les avantguardes europees i surt a la recerca d'un llenguatge personal i coherent amb la cultura vernacular. Ho farà a través dels testimonis supervivents, als quals proposa que reconstrueixin la tragèdia, i d'aquesta manera els incorpora al procés de construcció de la seva pròpia imatge, no mediatitzada per actors o per un relat aliè. Així, aquestes persones participaran en la coautoría del film i posaran en escena una sèrie de situacions per recrear la memòria col·lectiva dels fets. Film d'allò més singular, *El coraje del pueblo* incorporarà, per primera vegada, una cosmovisió indígena i popular que vincularà la causa revolucionaria amb la qüestió colonial.

Diumenge, 27 de maig, 20.00 h
PAR AILLEURS, LE CINÉMA EST UNE ARME.
EL GRUP MEDVEDKINE

(D'altra banda, el cinema és una arma. El Grup Medvedkine)



CINÉTRACT N.16 anònim, França, 1968, S/D, b/n, 3'

LA CHARNIÈRE de Groupe Medvedkine Besançon, França, 1968, àudio, VOSE, 12'

CLASSE DE LUTTE de Groupe Medvedkine Besançon, França, 1969, VOSE, b/n, 37'

NOUVELLE SOCIÉTÉ N. 5 de Groupe Medvedkine Besançon, França, 1969, VOSE, b/n, 8'

NOUVELLE SOCIÉTÉ N. 7 de Groupe Medvedkine, França, 1979, VOSE, b/n, 11'

- Presenta la sessió **Sébastien Layerle**, professor de cinema a la Université Sorbonne Nouvelle-Paris 3.

De quina manera el cinema va ser partícip de la lluita obrera? Aquesta sessió proposa un recorregut per alguns dels treballs cabdals que, entre 1967 i 1974 en dos territoris en particular –Besançon i Sochaux, França–, van tenir lloc a càrrec del Grup Medvedkine, format per obrers i tècnics del món del cinema. A *La charnière*, assistim a la discussió d'un grup d'obers que acaben de visionar *À bientôt j'espère*, el primer film que Chris Marker va realitzar sobre l'ocupació de la fàbrica Rhodiaceta i que donaria pas a la creació del Grup. *Classe de lutte* va ser la primera peça realitzada sota la bandera del Grup Medvedkine, una obra que segueix la creació d'una secció sindical de la CGT en una fàbrica de rellotgeria de Besançon. La tensió entre propietaris i obrers, les condicions de les dones a la fàbrica o la forma de vida que imposava la societat a l'obrer són alguns dels temes que s'aborden al llarg d'una discussió. Què seria d'aquella nova societat que els dirigents polítics van proposar? El títol de la sèrie *Nouvelle Société*, de la qual projectem el número 5 i el número 7, és una crítica a aquella promesa que la classe obrera no va veure mai realitzada.

Classe de lutte, Groupe Medvedkine (1969)

Dilluns, 28 de maig, 20.00 h
FILMAR ÉS DELICTE. CINEMA CLANDESTÍ A
ESPANYA. DÈCADES 60 i 70



CONVOCATÒRIA ASSEMBLEA DE CATALUNYA.
RECOLLIDA DE FIRMES ALS BARRIS BARCELONINS
Catalunya, cap al 1970, S/D, b/n, 6'
PROCESO 1001 Espanya, cap al 1973, VE, color, 22'
ENTERRAMENT OBRER ASSASSINAT A TARRAGONA
Catalunya, cap el 1976, S/D, b/n, 4'

• Presenten la sessió **Esther Cases**, directora del film
El Pilar, *filmmakers clandestins a cavall de 50 anys*,
Joan Antoni González Serret, productor de cinema,
i **Alfred Bienzobas**, advocat.

Aquesta sessió s'hagués pogut titular "Spain is different", en el sentit que els *filmmakers* que van aconseguir rodar les pel·lícules presentades –a diferència dels de la veïna França, per exemple– no tenien el dret de sortir a filmar lliurement. Som als anys 70; la universitat espanyola compta amb 194.854 matriculats en tot l'Estat, els treballadors fabrils sumen 3.556.700 ocupats, la construcció absorbeix 1.138.300 llocs de treball, el camp en comptabilitza 3.526.200. La irrupció de la càmera en la vida social, laboral i política clandestina revela un país emmordassat i certament diferent al del clixé aperturista i exòtic proposat pel Ministeri d'Informació al turisme internacional. El cinema s'obre a l'Espanya del Tribunal d'Ordre Públic, de les presons, de les fabriques ocupades, de les barriades en lluita, la dels pagesos resistents i les parròquies obreres. S'obre als activistes perseguits, empresonats o executats pel seu compromís amb les llibertats democràtiques i els drets humans. Filmar és delicte, i en aquestes circumstàncies, el discurs dels *filmmakers* adopta la claredat expositiva i la poètica de l'acció com a expressió d'una radicalitat que s'abstrau deliberadament de tota limitació. (Esther Cases, carta blanca)

Proceso 1001, Espanya (1973)

Dimarts, 29 de maig, 20.00 h
LA REVOLUCIÓ SERÀ TOTAL O NO SERÀ



GENET PARLE D'ANGELA DAVIS de Carole Roussopoulos, França, 1970, VOSC, b/n, 7'

NOW! de Santiago Álvarez, Cuba, 1965, VOSE, b/n, 6'
(Programa subjecte a possibles modificacions)

I AM SOMEBODY de Madeline Anderson, EUA, 1970, VOSC, color, 30'

FHAR – FRONT HOMOSEXUEL D'ACTION RÉVOLUTIONNAIRE de Carole Roussopoulos, França, 1971, VOSE, b/n, 26'

• Presenten la sessió **Marta Selva i Anna Solà**, directores de la Mostra Internacional de Films de Dones de Barcelona i la cooperativa promotora de mitjans audiovisuals Drac Màgic.

Més que cap altra, aquesta sessió vol donar compte de la pluralitat de les lluites del 68, en què reivindicacions diverses s'entrellacen, de vegades generant sinergies i d'altres posant en evidència els conflictes latents en el si d'una mateixa voluntat emancipadora.

El programa també és un homenatge a Carole Roussopoulos, cineasta feminista i militant al costat de les minories oprimides. Se'n presenten dos films: *Genet parle d'Angela Davis* és un document modest en què veiem l'escriptor llegint, per a la televisió, un text de denúncia a la política racista dels Estats Units en suport del partit dels Black Panthers i d'Angela Davis –emissió que finalment serà censurada–. Un any després, *FHAR – Front Homosexuel d'Action Révolutionnaire* recull les imatges de la primera manifestació homosexual a l'interior de la tradicional desfilada del Primer de Maig a París i la discussió a la qual va donar peu, unes setmanes més tard, a la Universitat de Vincennes durant un seminari de filosofia. *Now!*, del cubà Santiago Álvarez, consisteix en un muntatge d'imatges al ritme d'una cançó de Lena Horne contra el racisme i a favor de les lluites dels afroamericans als Estats Units. L'exhortació *Now! –Ara!–* ressona amb força al llarg del film per anunciar que el combat ja no pot esperar. S'estableix, així, un diàleg imaginari amb el text interpretat per Genet, però també, juntament amb el film sobre el FHAR, amb el documental excepcional de Madeline Anderson *I Am Somebody*, en què el moviment pels drets civils es creua amb les lluites sindicals i feministes. Una de les estranyes pel·lícules “fetes per una dona negra per i sobre les dones negres”, segons les paraules de la mateixa autora, sobre la vaga de treballadores afroamericanes d'un hospital a Carolina del Sud.

I Am Somebody, Madeline Anderson (1970) © Icarus Films

Dimecres, 30 de maig, 20.00 h
LLUNY DEL VIETNAM



LOIN DU VIETNAM (fragment "Camera-Eye"),
de Jean-Luc Godard, 1967, França, VOSC, color, 10'

TIME AND FORTUNE VIETNAM NEWSREEL de
Jonas Mekas, Estats Units, 1968, VOSC, color, 4'

VIET FLAKES de Carolee Schneemann, Estats
Units, 1965, S/D, color, 7'

HYBRID de Jack Chambers, Canadà, 1967, S/D,
color, 15'

PIM, PAM, PUM, REVOLUCIÓN d'Antoni Padrós,
Catalunya, 1969, VO, b/n, 21'

• Presenten la sessió **Arnau Vilaró Moncasí** i **Marina Vinyes Albes**, programadors, amb la presència d'**Antoni Padrós**, cineasta.

"Aproximar les coses que no estan disposades a estar aproximades", escrivia Robert Bresson. A *Loin du Vietnam*, Jean-Luc Godard arrenca d'aquest principi quan pensa com filmar la guerra del Vietnam lluny del lloc de conflicte. Jack Chambers adopta el mateix punt de partida quan a *Hybrid* contraposa l'espai del jardí i les fotografies de la tragèdia que, en el curs del film, esdevenen cada cop més molestes. També a través de fotografies, en aquest cas des d'un muntatge trepidant i d'una proposta no menys pertorbadora que la de Chambers, Carolee Schneemann etziba a *Viet Flakes* una crítica punyent als Estats Units mitjançant atroces imatges de la barbàrie que només s'haurien publicat a la premsa estrangera. A partir d'una falsa notícia, amb *Time and Fortune Vietnam Newsreel* la crítica que fa Jonas Mekas, en aquest cas des de la ironia, es dirigeix al sistema nord-americà i a la seva política d'intervenció, per mitjà d'un film petit però farcit d'expressivitat. La sessió es tancarà amb *Pim, pam, pum, revolució*, la pel·lícula del terrassenc Antoni Padrós, una obra que, com les altres de la sessió, pensa també en l'apropament al conflicte des de lluny. Com en les primeres peces de Philippe Garrel, a *Pim, pam, pum, revolució*, la ruptura de parella es converteix en l'espai per pensar en la ruptura ideològica. Com pot la burgesia escapar-se de l'ordre establert? Heus aquí una pregunta que no deixa de formular aquest film en què la revolució parla des del caràcter subversiu de les imatges.

Loin du Vietnam, (Fragment «Camera-Eye»), Jean-Luc Godard (1967)

Dijous, 31 de maig, 20.00 h
ELS MURS TENEN LA PARAULA



CINÉTRACT R. 106 anònim, França, 1968, S/D, b/n, 2'

QUE S'EST-IL PASSÉ EN MAI 68? de Jean-Paul Savignac, França, 1968, VOSC, b/n, 17'

MURAL EFÍMERO de Raúl Kamffer, Mèxic, 1968, S/D, color, 9'

JAN 69 de Stanislav Milota, Txecoslovàquia, 1969, S/D, b/n, 7'

HISTORIA DE UN DOCUMENTO d'Óscar Menéndez, Mèxic, 1968, VE, b/n, 47'

• Presenten la sessió **Arnau Vilaró Moncasí i Marina Vinyes Albes**, programadors.

En què es converteix la ciutat l'endemà de la revolta? Què en queda, de les pintades sobre els murs? I de les veus i els rostres que es van alçar contra el poder? Com els tràvelings de *Nuit et brouillard* de Resnais, la càmera de Jean-Paul Savignac a *Que s'est-il passé en mai?* ressegueix els murs de París i ens deixa escoltar, entre els passejants de la ciutat i les mirades dels gendarmes, el silenci que ara habita a cada racó de la ciutat. Els infants, que en van ser espectadors, ens mostren les imatges de les lluites al carrer a través de dibuixos colpidors. A *Mural efímero*, les parets de la UNAM també parlen de la massacre de Tlatelolco i del record d'un 2 d'octubre que no oblidarà ningú. Murs, silenci i sobretot un dolor també present a *Jan 69*, film sobre el funeral de Jan Palach, el jove que es va immolar per protestar contra l'entrada dels tancs de la Unió Soviètica a Txecoslovàquia. Els murs de la Ciutat de Mèxic, de París i de Praga constitueixen el document que quedaria de la revolta, la història d'un document que Óscar Menéndez busca també a partir dels murs de la presó preventiva que manté retinguts els polítics mexicans després de les protestes liderades pel Consejo Nacional de Huelga. *Historia de un documento*, film clandestí i produït des de França, busca les imatges del dia a dia dels presos, però la tasca no seria fàcil, caldria aconseguir que la càmera passés a l'altra banda del mur.

Que s'est-il passé en Mai 68?, Jean-Paul Savignac (1968)

Divendres, 1 de juny, 20.00 h

CLAUSURA



NO INTENSO AGORA de João Moreira Salles,
2017, Brasil, VOSE, color – b/n, 127' *

* Estrena a Catalunya

- Presenta la sessió **Fran Benavente**, Professor de Comunicació Audiovisual a la UPF i membre del grup de recerca CINEMA.

João Moreira Salles s'apropia i interpreta l'imaginari del 68 des d'una perspectiva actual. Per fer-ho, recupera arxius cinematogràfics del Maig francès, de la invasió soviètica de Praga i del cop d'Estat al Brasil del 1964 i les posa en relació amb els metratges *amateurs* de la seva mare durant un viatge a la Xina, els primers temps de la revolució cultural. El cineasta desenvolupa un discurs fonamentat en l'experiència personal i una lectura profundament subjectiva de les imatges històriques per articular, des del present, un relat sobre les lluites polítiques i culturals de l'època entrelligades amb la memòria familiar. *No Intenso Agora* també és una exploració sobre la naturalesa dels arxius, una investigació sobre els registres audiovisuals gravats en moments de gran intensitat.

No Intenso Agora, João Moreira Salles (2017) © Luxbox

Calendari





ACTIVITATS PRÈVIES

al cicle de cinema a la UPF:

Dimarts, 15 de maig, 10.00-17.30h

Jornada d'estudis internacional: El cinema com a arma. Imatges militants i lluita armada a Europa i Hispanoamèrica després del Maig del 68.

Dimarts, 22 de maig, 10.30 – 18.30h

Fòrum de Joventut Pre-LASA: Les ruïnes del futur.
Joventut, societat i comunicació a Europa i Amèrica

Ho organitza: Grup d'Investigació sobre Joventut, Societat i Comunicació (JOVIS.com) i Col·lectiu d'Investigació Estètica de Mitjans Audiovisuals (CINEMA) del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, Red de Estudios sobre Juventud y Sociedad (REJS) i GT Juventudes e Infancias en América Latina (CLACSO).

A la Universitat Pompeu Fabra, Facultat de Comunicació.
Roc Boronat, 138. 08018 Barcelona
(Metro Glòries)

INAUGURACIÓ

(Lloc: La Model)

Dimarts, 22 de maig, 20.00h

AIDEZ L'ESPAGNE, de Pere Portabella, Catalunya, 1969, S/D, color – b/n, 5'

PREMIOS NACIONALES, de Pere Portabella, Catalunya, 1969, VE, color, 5'

MIRÓ L'ALTRE, de Pere Portabella, Catalunya, 1969, S/D, color – b/n, 15'

POETES CATALANS, de Pere Portabella, Catalunya, 1970, VOE, b/n, 26'

- Amb la presència de Pere Portabella.

CICLE de CINEMA

(Lloc: CINEMES GIRONA)

Dimecres, 23 de maig, 20.00 h

¡QUE VIVAN LOS ESTUDIANTES! (Que visquin els estudiants!)

CONTESTAÇÃO, de João Silvério Trevisan, Brasil, 1969, S/D, b/n, 15'

ME GUSTAN LOS ESTUDIANTES, de Mario Handler, Uruguai, 1968, VE, b/n, 6'

ACTUA 1, de Philippe Garrel, França, 1968, VOSE, b/n, 6'

ENTREVISTAS MAYO 1968, d'Alfredo Joskowicz, Mèxic, 1968, VE, b/n, 39'

COMUNICADOS DEL CONSEJO NACIONAL DE

HUELGA DE CUEC - Centro Universitario de Estudios

Cinematográficos de la UNAM, Mèxic, 1968, VE, b/n, 20'

- Presenten la sessió Carles Feixa, professor d'antropologia a la UPF, i Miguel Errazu, investigador postdoctoral a l'Institut de Investigaciones Estéticas de la UNAM.

Dijous, 24 de maig, 20.00 h

LE FOND DE L'AIR EST ROUGE (El fons de l'aire és roig)

FILM TRACT N. 1968, de Gérard Fromanger i Jean-Luc Godard, França, 1968, S/D, color, 2,5'

CINÉTRACT N.19, anònim, França, 1968, S/D, b/n, 2,5'

MAI 68, LA BELLE OUVRAGE, de Jean-Louis Magneron, França, 1968, VOSE, b/n, 52'

LA RÉVOLUTION N'EST QU'UN DÉBUT. CONTINUONS LE

COMBAT, de Pierre Clémenti, França, 1968, S/D, color, 22'

- Amb la presència de Balthazar Clémenti, fill del cineasta Pierre Clémenti.

Divendres, 25 de maig, 20.00 h

US PARLEM DE... LA REVOLUCIÓ. XILE, CUBA, EL BRASIL.

ON VOUS PARLE DU CHILI. CE QUE DISAIT ALLENDE, de Chris Marker, França i Xile, 1973, VOE, color, 16'

ON VOUS PARLE DU BRÉSIL: TORTURES, de Chris Marker, 1969, França i Xile, VOE, color, 24'

EN LA OTRA ISLA, de Sara Gómez, Cuba, 1968, VE, b/n, 41'

- Presenten la sessió els especialistes en temes de joventut Óscar Aguilera (Universitat de Xile) i Silvia Borelli (Pontificia Universidade Católica de São Paulo).

Dissabte, 26 de maig

18.00 h

ENRERE EL REALISME SOCIALISTA, VISCA EL

SURREALISME! IMATGES DE PRAGA

ZAHRADA, de Jan Švankmajer, Txecoslovàquia, 1968, VOSE, b/n, 17'

SEDMIKRÁSKY, de Věra Chytilová, Txecoslovàquia, 1966, VOSE, color, 29'

20.00 h

LA HORA DE LOS HORNOS

LA HORA DE LOS HORNOS (PARTE I), d'Octavio Getino i Fernando E. Solanas, 1968, VE, b/n, 95')

- Presenta la sessió Santiago Fillol (professor de Comunicació Audiovisual a la UPF i membre del grup de recerca CINEMA)

Diumenge, 27 de maig

18.00 h

EL CORAJE DEL PUEBLO

EL CORAJE DEL PUEBLO, de Jorge Sanjinés, Bolívia, 1971, VOSF, color, 90'

20.00 h

PAR AILLEURS, LE CINÉMA EST UNE ARME. EL GRUP MEDVEDKINE (D'altra banda, el cinema és una arma. El Grup Medvedkine)

CINÉTRACT N.16, anònim, França, 1968, S/D, b/n, 3'

LA CHARNIÈRE, de Groupe Medvedkine Besançon, França, 1968, àudio

CLASSE DE LUTTE, de Groupe Medvedkine Besançon, França, 1969, VOSE, b/n, 37'

NOUVELLE SOCIÉTÉ N. 5, de Groupe Medvedkine Besançon, França, 1969, VOSE, b/n, 8'

NOUVELLE SOCIÉTÉ N. 7, de Groupe Medvedkine, França, 1979, VOSE, b/n, 11'

• Presenta la sessió Sébastien Layerle, professor de cinema a la Université Sorbonne Nouvelle-Paris 3.

Dilluns, 28 de maig, 20.00 h

FILMAR ÉS DELICTE. CINEMA CLANDESTÍ A ESPANYA. DÉCADES 60 I 70.

CONVOCATÒRIA ASSEMBLEA DE CATALUNYA.

RECOLLIDA DE FIRMES ALS BARRIS BARCELONINS, Catalunya, cap al 1970, S/D, b/n, 6'

PROCESO 1001, Espanya, cap al 1973, VE, color, 22'

ENTERRAMENT OBRER ASSASSINAT A TARRAGONA, Catalunya, cap el 1976, S/D, b/n, 4'

• Presenten la sessió Esther Cases, directora del film *El Pilar*, *filmmakers clandestins a cavall de 50 anys*, Joan Antoni González Serret, productor de cinema, i Alfred Bienzobas, advocat.

Dimarts, 29 de maig, 20.00 h

LA REVOLUCIÓ SERÀ TOTAL O NO SERÀ

GENET PARLE D'ANGELA DAVIS, de Carole Roussopoulos, França, 1970, VOSC, b/n, 7'

NOW! de Santiago Álvarez, Cuba, 1965, VOE, b/n, 6'

I AM SOMEBODY, de Madeline Anderson, EUA, 1970, VOSC, color, 30'

FHAR – FRONT HOMOSEXUEL D'ACTION

RÉVOLUTIONNAIRE de Carole Roussopoulos, França, 1971, VOSE, b/n, 26'

• Presenten la sessió Marta Selva i Anna Solà, directores de la Mostra Internacional de Films de Dones de Barcelona i la cooperativa promotora de mitjans audiovisuals Drac Màgic.

Dimecres, 30 de maig, 20.00 h

LLUNY DEL VIETNAM

LOIN DU VIETNAM (fragment "Camera-Eye"), de Jean-Luc Godard, 1967, França, VOSC, color, 10'

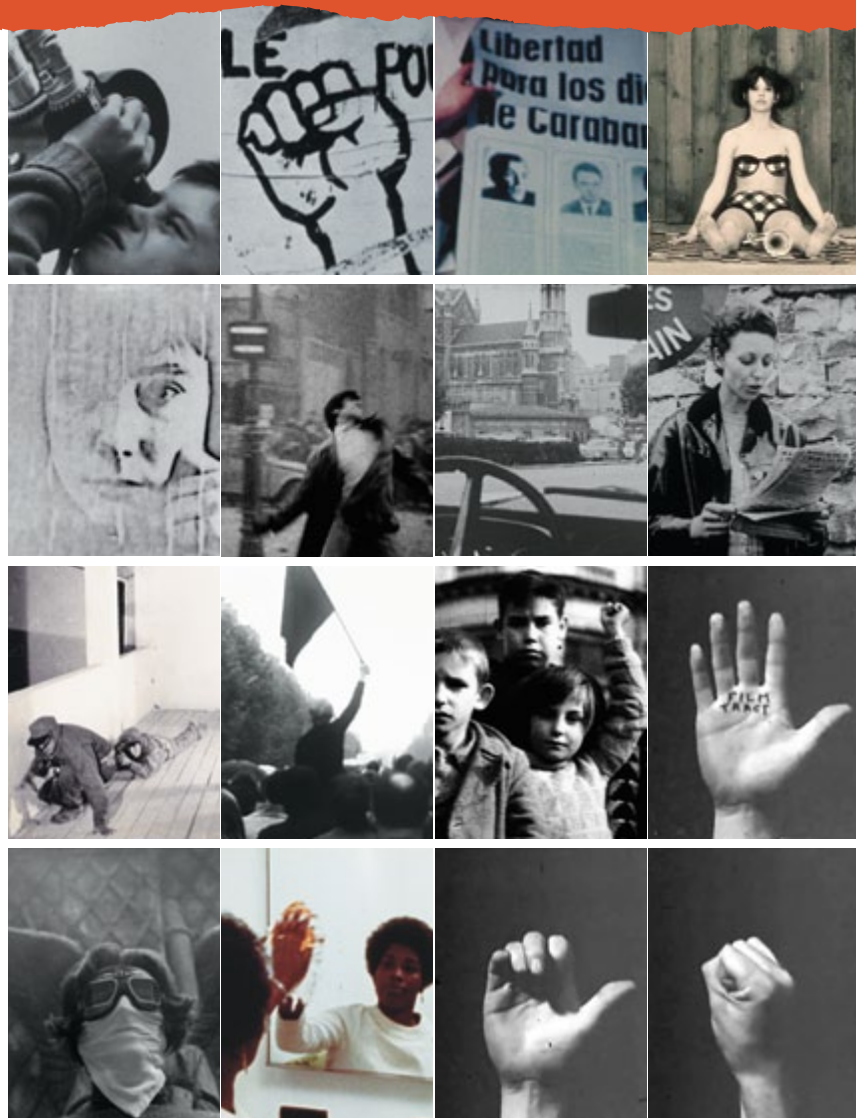
TIME AND FORTUNE VIETNAM NEWSREEL, de Jonas Mekas, Estats Units, 1968, VOSC, color, 4'

VIET FLAKES, de Carolee Schneemann, Estats Units, 1965, S/D, color, 7'

- Presenten la sessió Arnau Vilaró Moncasí i Marina Vinyes Albes, programadors, amb la presència d'Antoni Padrós, cineasta.

- Presenten la sessió Arnau Vilaró Moncasí i Marina Vinyes Albes, programadors.

- Presenta la sessió Fran Benavente, professor de Comunicació Audiovisual a la UPF i membre del grup de recerca CINEMA.



Crèdits

Programa organitzat pel Comissionat de Programes de Memòria de l'Ajuntament de Barcelona i el Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, amb la col·laboració de LASA, Casa Amèrica Catalunya, Filmoteca de Catalunya i Filmoteca UNAM.

Comissaris: JOVIS.com (Centre d'Estudis sobre Joventut, Societat i Comunicació, UPF)

Agraïment especial als Cinemes Girona

Disseny gràfic: Alicia Gómez - Villuendas+Gomez disseny

Impressió: Trama Tècnic

Núm. dipòsit legal: DL B 13468-2018

barcelona.cat/programesmemoria

Cinema i ruptures del 68

REVOLUCIÓ je t'aime



Informació pràctica

ESPAI DE LA INAUGURACIÓ (22 de maig)
La Model

Carrer d'Entença, 155, 08029 Barcelona
Aforament limitat. Entrada gratuïta

ESPAI DEL CICLE (23 de maig a l'1 de juny)
Cinemes Girona

Carrer de Girona, 175, 08037 Barcelona
www.cinemesgirona.cat
+34 931 18 45 31
Aforament limitat. Entrada gratuïta

Tota la programació a:
barcelona.cat/programesmemoria